

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Joxe Migel Barandiaran Aierbe

*Ataun, Gipuzkoa
(1889-1991)*

Aurkibidea

Biografia

1889ko abenduaren 31n jaio zen, Murkondo auzoko Peruenezarre baserrian, 9 anai-arrebako familian. Apaiz ikasketak egin zituen Gasteizko seminarioan eta 1914an apaiz ordenatu zuten Burgosen. Urtebete geroago Teologian lizentziatu zen hiri hartan bertan. Hogeta hiru urtez Gasteizko Apaizgaitegiko irakasle izan zen. Ezagutzak hedatu nahirik, Herrien Psikologiari buruzko ikastaro bat ere egin zuen Leipzig-en.

1916an ekin zien etnografia eta antropologiako lanei, Aralar mendialdean. Han zenbait trikuharri arakatu zuen eta 'Euskalerrriaren alde' aldizkarian eman zuen horren berri. 1917an Telesforo Arantzadi eta Enrique Eguren ezagutu zituen, eta hogeituro urteko lankidetzaren emankorrari hasiera eman zioten.

Euskal kultura biltzen, aztertzen eta ahanzturatik salbatzen egin zuen lan izugarriagatik Euskal Herrian eta nazioartean ezagun egin zen. Urte askoan etenik gabe eta zientziaren metodoak erabiliz egindako ikerketa lan guztiaren ondorioz, elkarte askotako kide izendatu zuten: Real Sociedad Española de Antropología, Etnografía y Prehistoria; Sociedad Ibérica de Ciencias Naturales; Euskaltzaindia; Real Academia de la Lengua Española; Société Française d'Ethnographie; Folklore Society; eta abar. Arrazoi berberarengatik, honoris causa doktore izendatu zuten Euskal Herriko Unibertsitateak, Gasteizko Teologia Fakultateak, Deustuko Unibertsitateak eta Madrilgo Complutense Unibertsitateak.

Zintak

ATA-045

- **Proiektua:** Atzoko Zegama
- **Elkarrizketatzailea(k):** Azurmendi Agirre, Xabier
- **Data:**
- **Iraupena:** 9 min
- **Euskarria:** Audio Analog

- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Perunezarra etxean sortua

- **Erref:** ATA-045/001
- **Iraupena:** 0:00:34. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:34
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Ataungo Perunezarra etxean sortu zen. Perune berria egin zenean jarri zioten "zarra" lehengo etxeari.

2. Etxean ikasi zuen irakurtzen; eskolan, euskaraz egitearren, eraztuna

- **Erref:** ATA-045/002
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:00:34. **Bukatu:** 00:01:55
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Ataungo etxe batzuetan haurrei eskolara joan baino lehen etxean irakurtzen irakasteko ohitura zegoen. Berari ere anai-arreba nagusiagoek irakatsi zioten. Bost urterekin hasi zen eskolan. Irakaslea Manuel Arrese ataundarra. Dena gaztelaniaz egin behar izaten zuten. Euskaraz egiten zuenari eraztuna jartzen zioten eta astearen azkenean eraztuna zuenari makilaka.

3. Eskolatik piper egiten zuen, maisuaren beldur

- **Erref:** ATA-045/004
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 00:01:58. **Bukatu:** 00:02:28
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskolara joateko beldurrez egoten ziren eta, horregatik, piper asko egiten zuen. Erdibidean geratzen zen, borda batean sartuta. Behin estoldan ere egon zen ezkutatuta.

4. Apaiza izateko erabakia

- **Erref:** ATA-045/006
- **Iraupena:** 0:00:47. **Hasi:** 00:02:37. **Bukatu:** 00:03:24
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

Eskolan musika ikasten zuten organistarekin eta tiple moduan elizan abesteko aukeratu zuten. Handik egin zuen harremana apaizekin. Amak nagusitan zer izan nahi zuen galdetu zionean "apaiza" erantzun zion. Amak gauza zaila zela esan zion.

5. Baliarraingo seminarioan gertatutako pasadizoa

- **Erref:** ATA-045/008
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:03:31. **Bukatu:** 00:05:18
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Seminarioa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:

14 urte zituela, aitak Baliarraingo seminariora eraman zuen. Hango erretoreak goizeko seietan jaiki behar zirela esan zien gaztelaniaz eta hori ondo ulertu zuen. Urduri pasa zuen gaua, baina goizean sasoiz esnatu zen. Besteei abisatu nahi zien seiak jo zituela, baina ez zekien ondo nola esan. Azkenean "señores, han pegado las seis" esan zuen.

6. Biarritzen, Hernio mendiari begira

- **Erref:** ATA-045/010
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:05:23. **Bukatu:** 00:06:25
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » lhes egin beharra

Laburpena:

Biarritzen bizi izan zen hiru urtez, erbesteratuta. Hango farora joan eta ondoko banku batean eserita egoten zen. Bertatik Hernio mendia ikusten zuen parez pare eta bazekien tontor hartatik bere jaiotetxea ikusten zela. Hara ezin joanaren penaz egoten zen.

7. Euskal Herriarekiko sentimendua

- **Erref:** ATA-045/012
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:06:28. **Bukatu:** 00:07:35
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Herriaren nortasuna

Laburpena:

Euskal Herria zer den berarentzat.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-13

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com